

WIELKIE
PYTANIA

GRZEGORZ
SZYMANOWSKI

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania filozofii zakres rozszerzony dla szkoły ponadpodstawowej (LO, Technikum)

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

Warszawa 2019

Redakcja merytoryczna – dr Jolanta Sawicka-Jurek

Recenzja merytoryczna – prof. Radosław Cezary Gwizdon
dr Jan Łukasiuk
Katarzyna Szczepkowska-Szczęśniak
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Altix

Projekt graficzny i projekt okładki – Altix

Skład i redakcja techniczna – Altix

Warszawa 2019

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

Wybrane spory z zakresu filozofii polityki.

Klasa / czas trwania lekcji:

klasa IV, czas 2-3x45 min

Cele:

Uczeń:

- a) definiuje termin wolnej woli;
 - b) rekonstruuje spór o wartości życia społecznego;
 - c) wyjaśnia, jakie postawy wynikają z tego sporu;
 - d) charakteryzuje liberalizm kulturowy i konserwatyzm.
- Uwaga do celów: Temat ten zawiera łącznie 4 spory etyczne i program przewiduje ich realizację w 8-godzinny blok. Scenariusz dotyczy jednej lekcji (2-godzinnej). Pozostałe powinny być poprowadzone w analogiczny sposób.

Pytanie kluczowe: Czy konserwatyzm to działanie hamujące postęp?

Metody/Techniki/Formy pracy

Zajęcia składają się z dwóch części – websearchingu wspomaganego literaturą i 1-2 godzinnej dyskusji punktowanej. Metody i techniki pracy: websearching, dyskusja punktowana. Konieczne przygotowanie do dyskusji – tematyka musi być zadana wcześniej. Zmiana konfiguracji sali lekcji na przygotowaną do dyskusji punktowanej. Uczniowie z SPE mogą wziąć udział w dyskusji na dogodnych dla siebie warunkach (chmurki TOC).

Środki dydaktyczne:

- karteczki dla uczniów (zielone, żółte, czerwone) – do pracy z OK
- chmurki TOC
- tekst źródłowy
- pracownia komputerowa lub 3-4 komputery z dostępem do Internetu albo opcjonalnie
- sprzęt własny uczniów (smartfony). Jeżeli nie korzystamy z pomocy Internetu, niektóre materiały można wcześniej wydrukować.

Opis przebiegu lekcji:

- a) Zapisujemy na tablicy NaCoBeZU: Potrafię opisać myśl konserwatywną.

- b) websearching – poszukiwania przedstawicieli spornych kierunków (Burke, von Kuehnelt-Leddihn, Gomez Davilla, Locke, von Mises, von Hayek).
- c) Polecamy przygotować sygnalizacyjne karteczki do OK.
- d) Modyfikacja sali lekcyjnej do dyskusji punktowanej (ławki ustawione w podkowę).
- e) Dyskusja punktowana na temat: liberalizm kulturowy kontra konserwatyzm – kiedy liberalizm staje się konserwatyzmem? – można przyjąć wariant, w którym udział bierze cała klasa.
- f) Na tablicy nauczyciel umieszcza zasady punktacji (do ustalenia, ale proponuję: punkty ujemne: brak kultury dyskusji, przerywanie, erystyka; punkty dodatnie: zajęcie stanowiska, informacja na faktach, wyrażenie opinii, wciągnięcie kogoś do dyskusji). Nauczyciel zachowuje neutralność, wpisuje tylko punkty. Do punktów zastrzeżenia mogą zgłaszać uczniowie (element oceny koleżeńskiej). Nauczyciel lub wybrany uczeń szczególnie zdolny i zainteresowany podsumowuje dyskusję po jej zakończeniu. Po podsumowaniu – ocena na podstawie punktacji. Uczniowie z SPE mogą podsumować dyskusję przy pomocy chmurek TOC.
- g) Sprawdzamy, czy zgłoszono już „zielone światło”. Jeśli nie, prosimy najbardziej aktywnych uczestników dyskusji o swobodną rozmowę z tymi, którzy jeszcze mają żółte lub czerwone.
- h) Wprowadzamy samoocenę (według zasad OK).

Komentarz metodyczny

Zajęcia zostały przygotowane zgodnie z założeniami konstruktywizmu (patrz: program s. 2-3 i bibliografia). Zwłaszcza druga część lekcji (dyskusja punktowana, praca z tekstem) jest zgodna z założeniami konstruktywizmu. Dlatego przez cały czas zwracamy uwagę, by lekcja była w większej mierze odkrywaniem niż podawaniem. Lekcja jest też ukierunkowana na kształtowanie kompetencji kluczowych. Dlatego sugerowane jest koleżeńskie wsparcie dla niezdecydowanych, zgodnie z założeniami OK. Ważna jest tu cierpliwość w oczekiwaniu na odpowiedzi (czasem do końca lekcji). Uczniowie z SPE powinni być wspierani według indywidualnych zaleceń. Przewidziano dla nich odrębną technologię, wspierającą osoby słabiej widzące, z dysleksją i osoby z różnego typu zahamowaniami (językowe, psychologiczne). Warunki odwróconej lekcji skierowane na wspieranie uczniów szczególnie zdolnych. Dla uczniów z SPE udział w dyskusji może mieć inny charakter (np. list do prowadzącego, rysunek itp.). Podobnie powinno być przy ewaluacji zajęć uczniów z SPE i ich ocenie, traktowanej indywidualnie (może być przesunięta w czasie).